

Toespraak bij gelegenheid van de nieuwjaarsreceptie op 3 januari 2017

Jongens en meisjes, hartelijk dank voor jullie prachtige optreden, zojuist buiten! Volgens mij waren er mensen die al zo genoten van jullie spel dat ze niet eens meer naar binnen wilden. Ik vind het fantastisch dat jullie aan deze avond willen meewerken en dat nog wel in de kerstvakantie ... Ook jullie vlogs zijn echt top. Ik adviseer iedereen eens te kijken op YouTube. Ik wil het vloggen in 2017 zelf ook eens gaan proberen en ik hoop van harte dat jullie mij daar bij willen helpen. Dat lijkt mij nuttig ... *nodig* ... De swingende start van dit nieuwe jaar past heel goed bij de manier waarop jullie steeds opnieuw de buitenwereld zoeken. Dat hebben we gezien bij jullie optredens tijdens de kerstmarkten in Wijhe en Olst, onder leiding van jullie docent, Jolmer Versteeg, of tijdens het eerste Cultureel Café in Olst, samen met jullie rappende en vloggende conciërge, Angelo Frans. Andere voorbeelden zijn jullie deelname aan NL.Doet, de uiterst geslaagde proef met de E-bikes en de samenwerking met Ton van Remmen in wiens bedrijf jullie vorig jaar schoolprojecten hebben uitgevoerd. De Capellenborg wil duidelijk midden in de samenleving staan en verbinding maken. Wij zijn erg trots op jullie! Sven, Jolmer, Angelo, jongens en meisjes, allemaal hartelijk dank voor de bijzonder gastvrije ontvangst vanavond!

Beste mensen, hebben jullie allemaal bij binnenkomen een enveloppe ontvangen? Vergelijkbaar met de enveloppe, die de burgemeester van Olst ten tijde van de Koude Oorlog direct na zijn installatie ontving en die hij beslist niet mocht openmaken, tenzij hem dat bij oplopende internationale spanning werd opgedragen. Daarin zaten de instructies hoe de bevolking te evacueren ingeval de boel hier via de inlaat bij Olst onder water gezet moest worden ... nog maar zestig jaar geleden ... Het optreden van de leerlingen en de enveloppe verwijzen naar het megatheaterspektakel over de IJssellinie dat Jolmer in 2017 met zijn Zwolse Jonge Honden, met de leerlingen van de Capellenborg en met de hulp van vele verenigingen, organisaties én bedrijven in Olst-Wijhe gaat opvoeren in het meest gave deel van de IJssellinie, bij De Haere. Echte community-art. Een verbeelding hoe mensen, Nederlandse soldaten, onze vaders en opa's, toentertijd omgingen met de spanningen in Europa, met de voorbereiding op oorlog in de vreedzame, landelijke omgeving van Olst, ... nog maar zestig jaar geleden. Jullie mogen de instructie in de enveloppe lezen, neem die informatie ter harte en volg nauwgezet de nieuwsberichten in de komende maanden. Cultuur brengt immers mensen samen. Ze maakt de geschiedenis voor jong en oud beleefbaar en emoties invoelbaar. Ik zie naar het theaterspektakel uit!

Het is inspirerend om vanavond hier te zijn, in de school, de werkplaats van de toekomst, waar jongeren worden toegerust voor functies en activiteiten die nog niet eens bestaan. Een schoolgemeenschap met zelfbewuste, kritische jonge mensen, die creatief, flexibel en met ondernemingszin in de wereld staan ... *althans meestal* ... Zij bij uitstek hebben het vermogen om in hun omgeving iets los te maken, dat vernieuwend en grensverleggend is. Zij zien wat er nog niet is, nieuwsgierig, met vooruitziende blik en ambitie. Zij denken in kansen, trekken er op uit en willen hun steentje bijdragen. Als ik de school bezoek, voel ik de zindering, voor hen ligt de wereld nog open!

Spreekt hier weemoed uit ... misschien een beetje, zeker ... maar het is wat mij betreft vooral een aansporing om te investeren in onze jongeren, in de toekomst. Je hoort soms wel de verzuchting dat jongeren overlast geven en gemakzuchtig zijn. Dat valt volgens mij wel mee. Ik zie veel jongeren die actief zijn in de sport, als trainer of begeleider, in de muziek, het toneel, de carnavalsvereniging, in Let's Go, de kerk, de KPJ, Scouting en Jong Wesepe, dat dit jaar maar liefst 70 jaar oud wordt ... Kinderen die zich in schoolverband inzetten voor andere kinderen, die het minder hebben getroffen, hier en elders. Er is zoveel energie ... De vraag is of we dat voldoende willen zien en of we daar wel voldoende beroep op doen ... of we bereid zijn de jongeren ruimte te geven om het op hun eigen manier te doen, vernieuwend en grensverleggend. Het is belangrijk om hierin te investeren en met de jeugd

relaties op te bouwen. Het gezegde luidt immers: er is voor de opvoeding van een kind een heel dorp nodig ... Ik van mijn kant heb met alle basisscholen afgesproken dat ik met de kinderen kennis maak in de onderbouw ... allemaal reuze spannend ... in het gemeentehuis, in de stoelen van de raadsleden, op mijn kamer ... ze mogen zelfs de kluis zien als ze beloven aan niemand te vertellen waar die staat ... zelfs hun ouders niet ... Op die momenten voel ik mij pas echt *'burgervader'* of misschien kun je beter zeggen ... *'burgeropa'*! In de middenbouw en bovenbouw komen ze nog een keer om te praten over de gemeente, de democratie en hoe zij zelf positief kunnen bijdragen aan hun eigen woon- en leefomgeving. Investeren in burgerschap, een beetje vergelijkbaar met gasttrainingen bij sportverenigingen of snuffelstages ... Met De Capellenborg wordt aan een vergelijkbaar programma gewerkt. Het debatexamen wordt nu al door de leerlingen afgelegd in de raadszaal, met alle geluid- en beeldvoorzieningen, begeleid door raadsleden. Spannend voor de leerlingen, overigens ook voor mij ... in mijn nieuwe rol als onderwijsassistent. Maar zei Pippi Langkous, heldin van de kinderen, al niet: *"Ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan"* ....

In het verlengde hiervan is het voor mij een eer om hier en nu bij jullie *'Het Jeugdcompliment van Olst-Wijhe'* te introduceren, een initiatief van de gemeenteraad. Ook de raad hecht grote waarde aan maatschappelijke betrokkenheid van jongeren. En daarom wil de gemeenteraad onze jongeren op een

speciaal moment waarderen voor wat ze voor de Olst-Wijhese samenleving doen. Dat verdienen ze en bovendien inspireren zij mogelijk weer andere jongeren. Mede namens raad en college roep ik iedereen op, en vooral de jeugd zelf, om kinderen en jongeren tot 18 jaar met bijzondere verdiensten bij ons aan te melden. Op de website van de gemeente is vanaf dit moment informatie over het jeugdcompliment beschikbaar en daar kan ook het aanmeldformulier worden gedownload. De termijn van aanmelding loopt tot 15 februari. De jury bestaat uit jongeren van verschillende leeftijden, basisschool en voortgezet onderwijs, en staat onder leiding van ons meest jeugdige collegelid, wethouder Marcel Blind. Op woensdag 1 maart, de Nationale Complimentendag, wordt het jeugdcompliment Olst-Wijhe voor de eerste keer uitgereikt aan álle voorgedragen jongeren die in aanmerking komen, en ontvangt één van die jongeren uit handen van de wethouder *'Het jeugdcompliment van het jaar'*. Ik hoop van harte dat het jeugdcompliment ertoe zal bijdragen dat we meer oog en oor hebben, en oprechte waardering tonen, voor jonge mensen in onze gemeenschap!

Ben ik optimistisch over het merendeel van onze jongeren, zorgen heb ik over kinderen, die onder moeilijke omstandigheden opgroeien, óók in onze gemeente. Kinderen die te maken hebben met armoede, huiselijk geweld, verwaarlozing, eenzaamheid, vaak in combinatie. Het rijk heeft flink wat geld extra beschikbaar gesteld die de gemeente aan hen zal doorgeven in de vorm van een zgn.

Kindpakket, voorzieningen in natura die direct ten goede komen aan kinderen in armoede. We zullen de kinderen dit jaar gaan vragen wat zij in het Kindpakket willen. Maar dat is niet voldoende. Ik vraag mij hardop af wat wij binnen en buiten het verenigingsleven nog meer voor onze kwetsbare kinderen kunnen betekenen? Wil iedereen daar eens over nadenken en dan iets gaan doen? In deze kinderen te investeren, is niet alleen een opdracht uit medemenselijkheid ... het is een investering in hún toekomst én in die van ons ... in een stabiele en inclusieve samenleving waarin iedere mens telt.

Beste mensen, afgaande op het nieuws uit binnen- en buitenland lijkt vrijwel niets meer te voorspellen. Emoties lopen soms hoog op. Waar publieke discussies in de media over van alles en nog wat, al snel in extremen ontsporen, is de zesjarige Tijn in staat om, nagellakkend, heel Nederland te ontroeren en te verenigen. Zo kan het dus ook. We lijken door tal van maatschappelijke ontwikkelingen wat onthecht en vervreemd te zijn en daarmee van vertrouwde ankers te zijn losgeraakt. Mijn moeder zou zeggen: 'we zijn een beetje uit ons doen ...'. Aan wie of wat kunnen wij ons nog vasthouden? Waar gaat het met ons naar toe? In de Trendrede 2015 wordt deze tijd *'de ondertussenheid'* genoemd. *"De transitie van een achterhaald systeem richting het noodzakelijke nieuwe, kent een tussenfase. Het oude kwijnt langzaam weg terwijl het nieuwe nog niet op volle sterkte is. In deze periode van ondertussenheid is er tijd en ruimte voor*

nuancering, twijfel, verwondering en wankelmoed”, aldus de Trendrede.

Via twijfel, verwondering en wankelmoed naar het nieuwe denken en doen. Dat klinkt mooi, maar ik signaleer ook angst en boosheid. Zekerheden verdwijnen en we weten niet wat daar voor terugkomt. Aan de buitengrenzen van Europa is er voortdurende dreiging en geweld. Istanboel is zaterdag opnieuw hard getroffen door een laffe aanslag en ook in Europa zelf vinden die plaats, recent nog in Berlijn. Voelen we ons nog wel veilig en kunnen we in Nederland ons zelf blijven? En wat betekent dan precies *‘ons zelf blijven’*? Dat Nederland op bijna alle aspecten van het leven hoog tot zeer hoog scoort, wil nog niet zeggen dat iedereen dat ook zo beleeft. Waar komt dat door? Het zou mooi zijn als we daar bezonnen en met respect voor elkaar over zouden spreken in plaats van dat ontevredenheid wordt aangejaagd en via sociale media uitvergroot en geëxploiteerd voor eigen gewin.

Beste mensen, niet alleen in ons persoonlijk leven, ook in de relatie tussen overheid en samenleving verandert er veel. Ieder van ons moet wennen aan nieuwe rollen en verantwoordelijkheden. De samenleving is meer in de lead. Je ziet daar hele mooie voorbeelden van. Kijk naar het nieuwe beheer van het zwembad, de vitalisering van de winkelcentra, de hulp en ondersteuning aan statushouders, en ik denk dan speciaal aan inwoners van de Elshof, het succesvolle

SallandGlas in het buitengebied, diverse duurzaamheidsinitiatieven en de planvorming voor nieuwe schoolgebouwen. De gemeente wil die ontwikkeling van harte ondersteunen, maar wie gaat dan precies over wát en uiteindelijk, wie hakt de knopen door? Dat geeft zo nu en dan ongemakkelijke discussies. Als je daarvan een beetje afstand neemt, is dat eigenlijk niet zo vreemd. Sterker nog, het is heel belangrijk dat we die gesprekken met elkaar voeren en blijven voeren ... Dat we elkaar blijven vasthouden in het besef dat maatschappelijke ontwikkelingen nu eenmaal sneller gaan dan de wet- en regelgeving. Alles is immers in beweging ... behalve ons politieke systeem. Daar kun je van alles van vinden, maar het is niet anders. In ons kleine Olst-Wijhe is het voor het welzijn en de welvaart van de inwoners van vitaal belang om in elkaar te blijven investeren en zo nu en dan, *bij wijze van spreken*, tegen elkaar te zeggen dat we van elkaar houden ... niet buiten elkaar kunnen en willen. Daarin ligt onze kracht! Er is in onze gemeente al zó ongelooflijk veel bereikt om samen heel erg trots op te zijn! Het gemeentebestuur probeert om binnen het bestaande stelsel ruimte te vinden zo goed mogelijk aan te sluiten bij ontwikkelingen in de samenleving en daarin de mens en de maatschappelijke opgaven centraal te stellen ... en ik zeg er eerlijk bij, dat lukt de ene keer beter dan de andere ...

We zijn vanavond te gast in De Capellenborg. Het is mooi om je te realiseren dat de naamgever van deze school, Joan Derk baron van der Capellen tot den

Pol leefde in een tijd die ook bol stond van ‘ondertussenheid’, van veranderende verhoudingen tussen burgers en overheid. Er was heel veel spanning, in de tweede helft van de achttiende eeuw. Het tijdperk van de stadhouders en regenten liep op zijn eind ... de Bataafse Republiek zou in 1795 de staatsinrichting in het toenmalige Nederland onomkeerbaar veranderen en democratischer maken. Van der Capellen was erg populair bij het volk, maar minder bij zijn collega’s in de Staten van Overijssel. Zo hield hij in 1778 een belangrijke rede over de onwettigheid van het door het volk gehate drostenstelsel in Overijssel, waarbij boeren tweemaal per jaar zonder vergoeding hand- en spandiensten moesten verrichten voor de drost ... *we laten ze tegenwoordig gewoon OZB betalen en eigenlijk te veel vinden ze ...* De baron had –voor die tijd ongehoord- de rede van tevoren laten drukken en onder het volk verspreid. Hij gebruikte harde woorden, vergeleek het drostenstelsel met slavernij en zei dat de drosten schurken waren. Ook toen al werden pittige teksten gebruikt ... hem werd voor vier jaar de toegang tot de Staten ontzegd ... Kort voor zijn overlijden in 1784 is het drostenstelsel afgeschaft ... Zijn durf en doorzettingsvermogen, zijn gevoel voor dramatiek en het feit dat hij toen al handig gebruik wist te maken van de publieke opinie, hebben tal van andere politici geïnspireerd. Het is fascinerend hoe Van der Capellen kritiek op de gevestigde orde wist te combineren met creatieve oplossingen en een wenkend perspectief. Vanavond in de Capellenborg zeg ik daarom tegen de huidige politici: kritiek is belangrijk, maar graag

óók oplossingen en een wenkend perspectief ... dat is wat we in de tegenwoordige ‘ondertussenheid’ heel hard nodig hebben.

Beste mensen, ik rond af. Ik ben blij dat we vanavond met de medewerking van jongeren zelf de focus op de jeugd en hun toekomst hebben kunnen richten. Dat is mij goed bevallen en ik hoop ... jullie ook. Waar ik vorig jaar in het Holstohus de nieuwjaarsbijeenkomst in De Capellenborg heb mogen aankondigen, zou ik déze keer de organisaties van ondernemers in Olst-Wijhe hartelijk willen uitnodigen om samen met ons de Nieuwjaarsbijeenkomst 2018 vorm te geven. En ik beloof Ellen Schulten dat ik dan volgend jaar de “Happy Socks” zal dragen die ik vorig jaar na afloop van een werkbezoek van alle burgemeesters uit de regio aan Gastvrij Wijhe van haar heb mogen ontvangen ...

Graag wens ik iedereen een gelukkig nieuwjaar toe, in alle opzichten, en in deze periode van ondertussenheid ... voldoende tijd en ruimte voor nuancering, twijfel, verwondering en wankelmoed!